

**R. P. Sebast. Izquierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inquisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 5. Quomodo objecta intellectus prout talia relata, connexa, aut
opposita esse possint, vel etiam sint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95620)

argui, ad probandum, actum, & carentiam actus cum eodem tertio connecti non posse; cum tamen certissimum sit, simpliciter connecti, ut demonstravimus. Nam, si actus, & eius carentia connectuntur cum eodem tertio, sequitur ex duobus extremis contradictionis alterum cum altero connexum; atque adeo proflus ab illo inseparabile esse; sed hoc est absurdum: cum duo extrema contradictionis potius se ad invicem excludant, & destruant, ut est notissimum: ergo actum, & eius carentiam cum eodem tertio connecti impossibile est. Hoc audito syllogismo, omnes sophismatis ignari facile reputant absurdum sequelam in maiori propositione; atque ita intrepide negant maiorem. Quæ tamen facile etiam sic demonstratur. Actus connectitur cum tertio: ergo iuxta *proposit. 7. supra statutam*, & cunctis notam: contradictorium tertij connectitur cum contradictorio actus, quod est eius carentia: ergo si hæc, ut ponitur cum eodem quoque tertio connexa est, contradictorium tertij media ipsa carentia connectitur cum ipso tertio, iuxta *proposit. 22. supra statutam*, & cunctis certam: ergo, si actus, & eius carentia connectuntur cum eodem tertio, planè sequitur: ex duobus extremis contradictionis alterum cum altero esse connexum, quod erat absurdum demonstrandum. Cæterum, quia hæc sequela nullatenus absurda est; eo quòd quando extremum contradictionis est impossibile, uti evenit in casu argumenti; licet ex vna parte excludat alterum, ex altera connectitur cum illo, ut ex generali doctrinâ impossibilium traditâ *disp. 11. constat*. Idè tota fallacia argumenti in eo est, quod reputatâ absurda dicta sequela, negetur maior syllogismi primò *propositi*: debet enim planè concedi: quia planè demonstrabilis est, ut constat ex dictis.

Propositio 38.

¹³¹ Duo extrema contradictoria sumpta seorsim eodem tertio possunt opposita esse, & sæpè sunt.

Quia possunt esse connexa cum eodem tertio, sæpèque sunt iuxta *proposit. 35*. Eo autem ipso possunt esse, & sunt opposita contradictorio talis tertij, iuxta *proposit. 4.*

Propositio 39.

¹³² Tertium, cui duo contradictoria opposita sunt, non potest non esse impossibile.

Quia contradictorium eius, cum quo ipsa contradictoria non possunt non eo ipso connexa esse iuxta *proposit. 3*. nequit non esse necessarium, iuxta *proposit. 36*. Quoties autem, vnum ex contradictoriis est necessarium, nequit non alterum esse impossibile, iuxta dicta circa eandem *proposit.* Tum, quia, si tertium, cui duo contradictoria opponuntur; esset contingens, ambo possent deficere: si autem esset necessarium, ambo necessariò deficerent. Quod utrumque repugnat ex *proposit. 1. statuta disputat. 9. quæst. 5*. Restat ergo, ut sit impossibile iuxta dicta etiam circa *proposit. 36. citatam*.

¹³³ Vnde colligitur: tertium impossibile, cui duo contradictoria opposita sunt; tum illis oppositum esse: quia oppositio nequit non esse mutua, iuxta *proposit. 5*. tum cum illis esse connexum iuxta *proposit. 37*. Nec mirum: quia nihil est, quod prohibeat extremum impossibile cum suo contradictorio connexum esse, iuxta dicta *ibidem*, cui etiam titulo contradictionis oppositum est. Quippe huiusmodi repugnantia chymæis impossibilibus annexæ sunt, ut ex dictis *disp. 11. latis* etiam est notum.

Ex quibus etiam patet, quomodo vnum extremum cum duobus contradictoriis possit esse connexum; sæpèque sit, eisdemque item oppositum, dummodo illud sit impossibile.

Propositio 40.

Duo extrema contraria sumpta seorsim cum eodem tertio possunt esse connexa, & sæpè sunt. ¹³⁵

Ita enim connectuntur amor, & odium: assensus, & dissensus: aliaque huiusmodi contrariè opposita cum quiditate, aut etiam cum existentia eiusdem subiecti; cum quiditate eiusdem obiecti; cum causâ primâ, &c.

Tertium autem, cum quo contraria connectuntur, necessarium esse debet, si illa sunt ex genere eorum, quæ medium recusant; atque adeo; nec simul esse; nec simul deficere possunt. Aliâ ad tertij defectum, aut contingens, aut necessarium ambo illa simul possent deficere contra suppositionem. Si verò contraria ex genere aliorum, quæ medium non recusant, sint; tertium cum quo connexa sunt; aut necessarium; aut contingens; aut impossibile esse poterit, dummodo, quando tertium est impossibile; ipsa quoque contraria impossibilia sint. Possibile quippe, cum impossibili connexum esse nequit, ut constat.

Vnde etiam apparet, duo contraria eidem tertio posse esse opposita, & sæpè esse: talia enim sunt respectu contradictorij tertij cum quo connectuntur. Quæ omnia ex dictis in *precedentibus* satis evidenter sunt nota.

Ex quibus satis item conspicuum est. Quomodo vnum extremum cum duobus contrariis connexum esse possit, si sit impossibile. Quomodo etiam duobus contrariis possit esse oppositum, si sit similiter impossibile; quando contraria recusant medium; quando verò non recusant, siue illud sit impossibile, siue necessarium, siue contingens.

Propositio 41.

Idem secum ipso necessariò connexum est; sibi verò esse oppositum impossibile est.

Quia idem non potest esse sine se ipso; esset namque, & non esset simul contra *proposit. 1. statutam disp. 9. q. 5*. Vnde patet: quæcumque re ipsa sunt invicem identificata, re quoque ipsa invicem esse connexa. Atque hæc satis modò.

Aduerto tamen ad extremum, in omnibus huius quæstionis propositionibus, de metaphysicâ imprimis connexione, oppositioneque rerum sermonem esse: tamen pleræque earum connexioni etiam, oppositioni que physicæ, atque morali, sua proportionem servata, communes sint; ut consideranti patebit. Quomodo autem, quæ sunt connexa, aut opposita metaphysicè, physicè quoque, & moraliter connexa, aut opposita sint; sed non vice versâ, ex dictis in *superioribus* liquidum est.

QVÆSTIO V.

Quomodo obiecta intellectus prout talia relata, connexa, aut opposita esse possint, vel etiam sint.

¹⁴¹ **B**isariam dici possunt duo, vel plura extrema relata, aut connexa, aut opposita, prout obiecta sunt intellectus. Primò: quia cognoscenti apparent relata, aut connexa, aut opposita; idque siue talia sint in se re ipsa, qualia cognoscenti apparent; siue non item.

M m 3   Secundò

Secundò: quia in ordine ad hoc ipsum, quod est esse obiecta intellectus, aut conuexa sunt quia nequit vnum sine alio cognosci; aut sunt opposita quia nequit vnum cognosci simul cū alio; sicq; subindè sunt relata, aut connexionis, aut oppositionis relatione.

¹⁴² Hoc posito, ex dictis in *superioribus* certum est primò: multa apparere nobis relata, quæ in se re ipsa non sunt relata; quo casu relatio quædam rationis suppositicia interueniat necesse est. Relatio autè rationis ficta tunc etiam interueniet, quando per conceptum relatum; non solum, quæ re ipsa sunt, sed insuper ea relatio ficta cognosci ab intellectu intendatur, prout *suprà disp. 12. est in præsentis disp. quæst. 1.* satis est explicatum. Quo pacto, connexionis, aut oppositionis fictæ conuexa, aut opposita possumus, tolemusque concipere, quæ in se realiter, neque conuexa; neque opposita sunt. A cognoscentibus autem per proprias species, neque relatio suppositicia; neque relatio ficta; proindeque neque conuexio; neque oppositio ficta concipi possunt: quia cuncta hæc ex genere eorum entium rationis sunt, quæ solum sunt conceptibilia à cognoscentibus per species alienas; prout etiā constat ex dictis *locis citatis*.

¹⁴³ Secundò est certum, à cognoscentibus; tum per proprias; tum per alienas species sæpe concipi relata, aut conuexa, aut opposita extrema, quæ re ipsa sunt talia. Quo casu, licet relatio, aut oppositio rationis non dicatur interuenire, illa tamen non solum prout in se sunt, sed insuper prout obiectiue in intellectu, siue prout sunt obiecta intellectus, aut relata, aut conuexa, aut opposita dici poterunt, quatenus talia apparent, seu cognoscuntur.

¹⁴⁴ Tertiò certum est apud omnes, & ex se satis notum, relationem, quæcumque ea sit, sub expresso conceptu relationis, à nullo intellectu cognosci; quin simul cognoscatur terminus eius. Ex se enim perspicue apparet, nullatenus posse concipi vnum quatenus relatum ad aliud, non conceptu alio. Vnde omnis relatio, qua talis cum suo termino conuexa est in ratione obiecti; id est, nequit obiectiue esse in intellectu, quin simul sit ibi obiectiue terminus eius. Quomodo autem, cum hoc bene stet, necessarium non esse, quod relatio, & terminus eius per eandem cognitionem concipiantur, sed possunt concipi per duas, quarum prima cum secunda conuexa sit, & debeant, si sermo sit de nostro intellectu pro hoc statu, *superius d. 2. q. 3. conselt. 3.* monstrauimus. Dixi verò, *sub conceptu expresso relationis* nam aliter confusè, aut obscure bene potest cognosci relatio, etiam per speciem propriam, quin simul cognoscatur terminus eius, ut per cognitionem sensus, perque intellectionem ei respondentem habitam per speciem propriam cognoscitur relatio creaturæ identificata cum accidente sensibili, nullatenus cognito Creatore, qui est terminus eius, ut experimur.

¹⁴⁵ Quartò certum est, quæ in se re ipsa sunt euidenter contrariè opposita; etiam in ordine ad sui iudicium affirmatiuum opposita esse; minime verò in ordine ad sui positium apprehensionem: quia nullus intellectus, cui est euidentis, A, & B simul esse nō posse affirmare potest, simul esse A, & B affirmaret enim obiectum sibi euidenter falsum, quod ei repugnat, ut constat ex doctrinā traditā *disp. 7.* Omnis verò intellectus potest simul simplici, & positiuā apprehensione apprehendere A, & B, quantumvis ea euidenter si-

mul esse non possint; quia potest simul affirmare esse vnum, & negare esse alterum; ad quod præstandum est necesse, quod ambo positiuè apprehendat, ut ex doctrinā datā *suprà disp. 2. q. 4.* notum est. Vnde patet, extrema re ipsa opposita in ratione obiectorum simplicis apprehensionis, etiam positiuè opposita non esse; esse tamen in ratione obiectorum iudicij affirmatiui, secus in ratione obiectorum iudiciorum, quorum alterum affirmatiuum, & alterum negatiuum sit. Ex quo rursus patet, obiecta, de quibus saltem probabiliter constat, opposita non esse re ipsa, nullatenus in ratione obiectorum opposita esse.

Quintò est certum, quæ in se re ipsa sunt contradi-¹⁴⁶ctoriè opposita, in ordine ad sui iudicium proportionatum; etiam esse opposita: quia nullus intellectus, cui euidentis est oppositio eorum, ut omnibus, aut ferè omnibus est, potest simul idem affirmare, & & negare, quod esset iudicij proportionatis iudicare simul ambo contradictionis extrema. Adde, in ordine etiam ad sui iudicium affirmatiuum, & ad sui iudicium negatiuum opposita esse comparatione nostri intellectus; quatenus hic, licet possit quoduis eorū seorsim affirmare, aut negare iudicij saltem æquiualebus dictis proportionatis; ambo tamen simul, aut affirmare, aut negare in casu dicto euidentie oppositionis non potest, ut est notissimum. In ordine verò ad sui apprehensionem simplicem positium comparatione intellectus nostri non sunt opposita: quia nos ambo simul possumus simpliciter, & positiuè apprehendere: quia ex vnâ parte possumus positiuè apprehendere non solum contradictorium positium; sed etiam negatiuum iuxta doctrinam stabilitam *disp. 9. q. 3.* Ex aliâ verò negare per iudicium possumus, ambo simul existere, quod absque amborum apprehensione positiuā stare non potest.

Sed dubitati potest: an comparatione intellectus¹⁴⁷ cognoscentis per proprias species, extrema contradictoria obiectiue opposita sint, non solum in ordine ad iudicium; sed etiam in ordine ad simplicem apprehensionem. Ratio dubitandi est: quia contradictorium negatiuum nihil est positiuè conceptibile comparatione intellectus cognoscentis per proprias species, ut dicta *q. 3. nuper citatā* ostensum est; eatenusq; sub talem intellectum iudicatiue cadere potest; quatenus ab eo iudicio recessiuo negari potest contradictorium positium iuxta dicta *ibidem*. Hoc autè pacto merè apprehensiuè sub illum non videtur cadere posse: quia apprehensio recessiuā, seu negatiua contradictorij positui, non videtur possibilis. Alferendum tamen est nihilominus, possibilem talem apprehensionem esse intellectui cognoscenti; tum per proprias; tum per alienas species. Quo cessat ratio dubitandi. Cum enim quilibet intellectus hanc veritatem iudicat: *Si Petrus existeret simul, & nō existeret, existeret, & non existeret*; sex parte hypothesis apprehendit existentiam Petri; tum positiuè tum recessiuè, seu negatiue, atque ita ambo simul contradictionis extrema subiectum apprehensiuè cadunt; caderève censenda sunt, quā ratione positiuè, & negatiue cadere possunt, obiectiueque proinde non sunt opposita in ordine ad simplicem apprehensionem sui; idemque euenit circa similes veritates, circa quas videnda sunt, quæ scripta reliquimus *disp. 3. q. 4. & disp. 9. q. 5. proposit. 1.*